

Observatoriu ese de done ori in
septembra, M. rearea si Sambat'a.

Pretiul

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimis u posta in lainsrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. seu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. seu 11 franci. — Numeri singurati se dau cate cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu III.

SIBIU

Nr. 7.

Sibiu, Mercuri 23/4 Februarie.

1880.

Limb'a romanésca si cea ungurésca.

Ti s'ar fi parutu, că fanatismulu se va indestula cu triumful castigatu in vîr'a trecuta, pre candu acelui i punea in perspectiva esterminarea toturor limbilor vorbite si scrise de milioane locuitorilor de alte nationalitati. Se pare inse că cununele de lauri castigate prin acea lege, departe de a satisface, mai virtosu ii turbura consequentiele victoriei, era resultatele castigate chiaru si pâna acum de cătra natiunea cecha si cea slovenă in Cislaitani'a, pe langa cele asecurate in legea loru fundamentală de nationalitate, nu lasa că se dörma pe pilote si perini inplete cu pufu de pene si cu frundie de trandafiri, pe nici-unu publicistu magiaru.

Spre a descuragia pe tenerimea romana dela cultivarea limbii sale materne si nationale, nu e de ajunsu terorismulu exercitatu asupra elevilor din scôlele pedagogice si din seminariele catholice, ci căteva diarie magiare incepura din nou a se folosi de o arma vechia si ruginita dicându, că „a cultivă limb'a romanésca este curat o nebunia, că-ci dintru o limba că aceea saraca si ranceda, n'ai ce se alegi, pe catu de timpulu perduto cu inveriarea ei.“

Campani'a noua contra limbii romanesci o deschise asta-data cu inceputulu anului „Magyar Polgár“ din Clusiu, dupa care intrara si altele in choru. Daca mai e pe catu de timpulu perduto, apoi este acesta, de a mai stă in vorba cu fanatismulu si cu impertinentia. Aceleasi sofistarii repetitive si macinate dela 1840, adeca de ani 40, mai pe urma ti se si uresce de ele că de sunetulu unor clopot sparte. Dupa-ce inse avemu si noi șomni „slabi de angeru si puçini in creditia“, precum dice poporul, si fiindu-că minciun'a se repete neincetatu; in fine dupace vedi bine că scopulu este a descoragiá tinerimea, că se castige din ea cătu se pote mai multi renegati, interesele nationali si onorela nostra nationale ne inpunu datorinti'a imperativa de a intempiń tóte atentatele de omoru asupra vietiei nationale.

Them'a principale pe langa care se inverte asta-data „M. Polgár“ este, că poporul romanescu

nu intielege nimicu din limb'a romanésca asia precum o scriu carturarri romani.

Nu mai departe, decât in anulu trecutu produseram in conversatiunile nóstre literarie, publicate in colónele acestui diariu o suma de exemple, prin care amu probatu la lumin'a dilei, că tocma poporulungurescu este acela, care nu mai intielege limb'a scrisa de carturarri magiari si mai puçinu limb'a legislatiunei unguresci; era noi sub poporu nu intielegemu nici pe vacarii, boarii si porcarii din Secuime, nici pe asia numitii cicosi (stavari, hergelegii, iepari, cocieri) de pre pustele Ungariei, ci amu disu că se adune la unu locu ori-câte mii de magiari voru voi, din classei poporului rural, totu fruntasi, se le citésca raru chiaru, ori-ce lege votata in diet'a Ungariei, că se védia cumu voru cască la ea gurile si mai pe urma voru dice că acel calvinu din anecdota: Vai tu nevasta, pop'a nostru a predicatu astadi atât de frumosu, in cătu nu amu intielesu nimicu din căte ne-a spusu.

Cu tóte acestea inse, o singura concessiune vomu face si noi adversarilor nostrii, era aceea este că, acei baiati neferici romani, carii incepundu din etatea cea frageda de 7—8 ani frequenta căte 10—15 ani numai scôle unguresci sau si numai nemtiesci, ajunsi in anii juniei, daca cumva n'au inveriatu romanesc in óre private, isi vorbescu si scriu limb'a materna atât de corupta, batjocorita, urita, in cătu necum se'i intieléga altu-cineva, dara nu se mai intielegu nici ei pe sinesi, era anume daca se incérca se traduca din alta limba, se mira că nu mai intielegu ceea ce au tradusu. Nu că limb'a romanésca ar fi saraca, ci sunt ei saraci, spoliati de ea, in cătu ti se face mila de ei.

Tóta lumea civilisata scie cătu de multu differe ori-ce limba cultivata, scrisa si vorbita in clasele superiori mai luminate a le societatilor omenesci, de provincialismii, de dialectele si jargonele cele capritiose ale classelor inferiori. Tóta lumea scie, că la fiacare popor sunt limbi materne, dupa regiuni, comune, chiaru si numai dupa familii, si că este căte o limba nationale, comuna toturor, că inse pe acésta trebue se o inveri oru-cine, daca voiesce se o folosesc. Parisulu că este Parisu, cu aprope doue milioane

de suflete, intre care 90% sunt francesi curati si numai vreo 10% de alte limbi, capital'a cea mai civilisata din tota lumea, si totusi asti in ea suburbie intregi, in care poporul abia prîncepe limb'a scrisa si ti vorbesce unu jargonu, pe care'lui intielege numai densulu. Curatul asia este in Vien'a, asia in Berlinu, asia in Londr'a si daca voiti in tota lumea. Numai romanii se faca esceptiune dela acésta lege a naturei? Intr'aceea cinci milioane de romani au limb'a loru cea romanésca de limba comună in statu, in biserică, la tribuna, pe scena, pe piatia, in sate si orasie, si nu s'a vediutu nici auditu, că din caus'a provincialismilor se fia urmatu cea mai mica neintielegere intre diversele clase ale locuitorilor. Cu pedanteria unor caraturari prea peste mesura inveriatu, nu stămu acilea de vorba, precum nici cu acei procopisti, cari propagă anarchia destramata in scrierea limbii, care semena de minune cu disordinea ce se vede in bibliotecile si in tota lucrările loru. Nu pe scriitori de aceia ii va lua vreodata natiunea de modelli.

Cătu mai curendu avemu se continuam conversatiunile nóstre literarie, dara vomu avea si noi astadata capritiulu de a incepe cu publicare de jargone că modelle din limb'a magiara, in gratia acelor lectori ai nostrii, cari cunosc si cea scrisa si vorbita in cercurile superioare, nu si jargonele, era dela cei ce nu o cunoscu, le ceremu de pre acum patienti'a si totuodata indulgenti'a pentru vreo doi Nri, in cari nu vomu face mai multu, decât vomu decopia căte ceva din scrieri magiare humoristice, in care acele curiositati se publica dupa natura, asia precum le vorbesce poporul, ba le si scrie. Se vedem apoi căti magiari le intielegu.

Transilvania.

Sibiu, 3 Febr. n. (Sciri diverse.) Despre amblarea timpului, care interessa asia de multu, mai virtosu pe numeros'a classe a economilor din tota tiér'a, nu avemu se dicemul mai multu, decât că in lun'a Ianuariu domnî geru aproape necurmatu, care variá dela 12 pâna la 18

edificatu Ulpia Traiana, dara cea care a statu multu tempu ascunsa in muntii domeniului Hunedórei, edificata fără indoiéla de Daci, si dupa aceea ocupata de romani. Despre ruinele acestei cetati memorabile pâna in tempulu mai nou celu puçinu din parte'mi, nu'mi vine in minte se fiu citit u ceva. Se pare că ruinele aceleia au remasu necunoscute pâna mai de curendu. Caus'a pote fi, că fiindu tare afundata in munti, calatorii carii s'au ocupatu cu cercetari archeologice, n'au strabatutu pâna acolo.

Calea care duce la cestionatele ruine ale Gradistei de munte, este pe langa riul care curge pe la Orasti'a. Pâna candu ajunge cineva la acelea ruine, are se tréca acelu riu de sute de ori. Alvi'a riul este asia de angusta, cătu ar fi aprope imposibile a strabate cu trupe mai numerose, fără pericol de a fi nimicite la totu pasiulu. Eu am cercetatu aceleia locuri in anulu 1834, petrecendu căteva dile parte pe munti, parte in valea Gradistei, unde inainte cu doue decenii erariul facuse mai multe edificia, că-ci avuse in planu a infinita acolo o Ustrina, seu topotire de feru, care inse n'a succesu, prin urmare si edificatele fiindu parasites s'au ruinatu.

Pe muri, adeca pe ruinele acelei cetati, despre alu carei nume archeologicu pâna acum n'amu afilatu nimicu, sunt crescuti arbori colosali. Columnele cele massive in grosimea butilor de căte 40—50 vedre, arata că acolo au fostu odata fortificatiuni edificate de șomnii potenti si forte intreprindatori. Aprovisionarea cu victualii inca se vede că n'a fostu data uitare; că-ci si acum dupa unu tempu de doue mii de ani, se vede grădu risipitu, firesc tetiunatu, adeca in negritu.

Multi au vorbitu despre tesaurii lui Decebalu regele Daciei. Unii pretindu că s'aru fi asediatiu seu ingropatu sub alvi'a apei, langa S. Maria asia numita sub Orlea, altii sub ap'a Streiului; unii diu că s'au descoperit, altii nega; cu alte cuvinte, istoricii si archeologii nu sciu ce s'au alesu din aceleia avutii. Se scie inse atâtă, că la cetatea seu la ruinele cetatiei

Foisióra „Observatoriului“.

Unele observari relative la comitatul Hunedórei si in specie la districtul Hatiegului.

(Urmare.)

Acum biserica si respective administratorele n'are alta dotatiune, de cătu o gradina si una mica livada, care in lunile Maiu si Iuniu este presarata cu floricele venete asia numite ale neutarei. Eu ca fungente in aceleia parti avemu multa placere de a cerceta locul acela memorabile din candu in candu, mai multu in societatea de pia memoria prea demnului parochu alu Tusci, Visantiu, cu care oficiam servitul sacru. Aprópe de biserica este o fontana cu apa forte buna. Multi carii avé dureri de ochi, spalandu-se cu acésta apa, dicea că le incetidia durerea, si se vindeca morbulu. Fides tua te salvavit.

Preoti că administratori locali la acésta biserica nu prea potu subsista, din caus'a unor silvasieni. Eu am cunoscute intre nobili din Silvasiu multi barbati de onore si crestini buni; daca durere, că se afla si de aceia carii strica renumelui celui bunu, prin purtarea loru cea necuvioasa. Pentru unii că acestia, de multe ori a fostu silitu preotulu a parasi biserica, candu altu-cum din puçinu terenu si din ofertele crestinilor ar poté subsista, spre spiritual'a consolare a poporului din locu, daca mai multu din satele vecine.

Am insemnatu pâna aci obiecte antice de acelea, care arata petrecerea romanilor in valea Hatiegului, care sunt de mai mare insemnata.

Inse de acestea sunt mai multe in ceealalta parte a comitatului Hunedórei. Asia intre altele se dice, daca nu se probă, că ar fi fostu si in Hunedóra ruinele unei cetati dace seu române, pe ale carei ruine a edificatu Ioane Corvinu Hunyadi catulu primu alu cetatiei, seu mai bine dicându alu castelului, pe care apoi fiu

seu Mathia regele a superedificatu catulu alu douilea, dupa o architectura cu multu mai regulata, si dupa aceea principale Gabriele Bethlen partea orientale, cu multu mai fără gustu. Acestu castelu au arsu in anulu 1854, dara nu se scie, din intemplare, sau că i s'a datu focu inadinsu; destulu că doue trei persone care dormia in etajulu din susu, unde era si cancelaria, au scapatu lasandu-se pe funii, dintr'o inaltime ametitoria. Dela dualismu incóce s'au votat sume mari pentru restaurarea acelui monumentu, fără a se termină.

Sunt apoi ruinele cetatiei dela Vetielu, fără nici-o indoiala romane, — in forma quadrata că si Ulpia Traiana. La Vetielu s'au descoperit fără multe antiquitati, precum sarcophage, arme, monete. Intre altele aici s'au aflat o moneta de argintu, pe care eu o amu vediutu la phisiculu comitatului Hunedórei D. Fodor. Pe o parte a acestei monete se infatiasi unu soldatu, inaintea unei portii dela cetate, care săptana cu pôrt'a cetatiei Deva, lasandu-se in sabia propria, avendu in dosulu seu pe altu soldatu, care se vede a'i fi fostu servitoru purtatoru de arme, pôte dôra si unu inamicu care'lui persecutá. Moneta pe acésta parte avea inscripție bine legibile: Dacia subjugata; pe ceealalta parte se vedea representatu unu Cornu-copiae cu inscripțiea „Dacia felix“. Dupa acésta moneta multi sunt de parere, că Decebalu regele Daciei nu s'a sinucis in Clusiu inaintea portiei dela „strad'a podului“, dupa cum se propunea odata in scôle, ci daca inaintea portiei dela cetatiui'a din Deva, ceea ce ar fi mai probabilu; că-ci dupa ce a scapatu elu din Sarmisegetusa, daca a potutu scapa, cu anevoia ar fi fostu in stare se ajunga pâna la Clusiu. De aci ar urma, că cetatea respective fortalitulu Devei, inca este o remasitia dacica; romana la tota templarea nu este.

Gradistea cea dintre munti.

Intre alte ruine de antiquitati din teritoriu comitatului Hunedórei cea mai demna de memorat este ruinat'a cetate a Gradistei; nu ceea din valea Hatiegului, unde in loculu Sarmisegetusa s'a

Ori-ce inserate, se plasesc pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare căte 7 cr., la a dou'a si a trei'a căte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurul publicu.

Prenumeratiile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemntatiunile postei statului, addressate de a dreptul la Redactiunea Diariului.

„Observatoriul“ in Sibiu.

si in unele nopti pâna la 21° Reaumur. In 29 pe la 7 ore dem. fusese 18°, de atunci a scadiutu la 15 si dela 1 Februarie incóce a remasu mai totu asia. Ceiul seninu. Urmarile acestui geru indelungat este de prisosu a le mai numerá, ele sunt forte simtite de toti. La familii in ale caror locuintia se ardea in alti ani cete 5—6 stanjini lemne blanose de fag preste érna, asta-data se voru trece cete 8 si 9. Starea sanetatiei locuitorilor ar fi buna, daca in classile mai alese nu s'ar fi produsu receli pericolose, care causéda inflamatiuni, langori, si unele se termina cu mórte. Daca din saracime moru multi, nu este nici-o mirare, căci in acea classe moru de frigu si de fome.

Cerealiile isi conservara si pâna astazi mai totu pretiurile vechi computate pe hectolitru. Asia grâulu curat u si greu 9 fl. 30; de a dou'a mană 8 fl. 80, celu amestecat u si reu curat u dela 6 fl. 80 pâna la 7 fl. 80. Secar'a 5.70 pâna 5.50 dupa cualitate; papusioiu (cucurudiu) 4.80; ordiu 4.60; ovesu dela 3—3.20, adeca scumpu; cartofi 1.40; fenulu 50 kilogr. 1—1.10. Carnea de vita s'a scumpit tare 1 kilogr. 44 pâna la 46 cri. Amu ajunsu aprópe ca mancarea de pui, de gaina si de alte paseri domestice se ajunga a fi mai efina. Cauzele sunt sciute. Importul de vite cornute din Romania nu numai e curmatu de multu, dara inca le ducu de aici acolo. Cele mai multe vite mari inse le transpôrta speculantii la B.-Pest'a si Vien'a. Odinióra nu se cumparau pentru acele capitale decât numai boi betrani dela 8 ani in susu, si economii nostrii carii vendé, pentru macelarii vite mai tinere, erau mustriati si defaimati. Oh, dara cum au mai trecutu acele timpuri, pre candu in acésta tiéra agricola nu era nici-o raritate a vedé mai prin tóte comunele rurale cara si aratre trase de cete 6 boi ca nisce camile, mari, grasi, frumosi, cu cérne intinse ca la cerbi; vedea economi destui cu cete optu boi, injugati la cete 2 cara, cu canaci (ciucuri) rosii in cérne; era regul'a era ca se aiba fiacare cete 4 boi buni, langa ei cete 2 vaci cu lapte; vitie taureci nu se vendea, ci se crescea ca dupa 4 ani se succéda la boii cei mai betrani, pe cari'i vendea pre candu era de cete 10—12 ani, era candu ii maná din curte, lelea An'a si cu fiia-sa plangea dupa ei. A injugá vaci, insemná saracia, demna nu de mustriare, ci mai multu de mila pentru saracia nemeritata, precum se intemplă in classea asia numitilor dileri, carii abia avea cete o gradina langa casa, unu pamentielu de semenatura si unu fenatiu celu multu ca de doue cara de fenu. (Va urmá.)

Aniversaria de 50 ani in Sibiu.

Pre candu alte clase ale poporatiunei cetatiene se preocupă de distractiunile usitate in carnevalu, puçinu numerós'a, dara alé's'a societate romanésca de aici va fi surprinsa prin o serbare familiaria din cele mai placute, si noi riscam o indiscretiune sioptindu aci lectorilor, că septuagenariulu comerc-

ciante si proprietariu de case, domnulu Gregorie Mateiu, isi va serba de dio'a sa onomastica, in sinulu frumosei sale famili, aniversari'a de ani 50 ai activitatiei sale comerciale; o epoca acésta, pe care la puçini moritori este data se o ajunga in buna sanetate, precum a voitu D-dieu se o ajunga iubiliulu nostru si confratele seu domnulu Anton Bechinitiu dintre vechii comercianti romani ai acestei piatie. Cu ocasiunea acésta betranii comercianti romani, de prin alte piatie isi voru revocá in memoria lung'a serie de evenimente si prefaceri radicali, prin care au trecutu anume comerciul levantinu, ce inflorise odinióra in partea meridionale a Transilvaniei.

Dn. Gregorie Mateiu nascutu in 20 Ianuariu st. v. an. 1809 in Tergoviste a vechi'a capitala a Romaniei, din famili'a nobila a Andronescilor, in etate de 10 ani parintele seu logofetulu Constantin Mateiu l'a datu spre invetiatura in Bucuresci la unchiu-seu Scarlatu, care avea rangu de vistieriu; dara in ajunulu revolutiunei lui Ipsilonanti si Tudorii fu adus la Craiova si de acolo in Martiu 1821 la Sibiu, unde se refugiasera multime de famili, ca si la Brasovu. Micul Grigorie fu datu in Sibiu la invetiatur'a comercialui, pre candu aici casele cele mai de frunte comerciali era romaneschi, in parte grecesci si unele serbesci, si firmele Stamati, Meitani, Sachelari, Zenovie C. Popu, Naco, G. Zacharia, Sierbanu si altele mai multe s'au mai conservatu pâna astazi in memor'a betraniilor. Asia numit'a compania grecesca privilegiata, era unu bunu adaptostu pentru comerciul romanescu, de aceea ea ar meritá se'si aiba monografi'a sa speciale. In a. 1829 junele Grigorie luâ asupra'si conducerea comercialui veduvei Elen'a Naco, era in 1831 se casatori cu Elen'a Stamati din o familia de frunte; totu in acelu anu, spre a fi scutit de restrictiunile cele mai urtiose in comerciu, se facu membru alu companiei grecesci, in care mai tardiu ajunsu si in functiune de primariu (jude) alu companiei.

Casatori'a sa fu binecuvantata de mai multi prunci. Dupa perderea in a. 1853 a neuitatei sale socii, in 1859 si a preaiubitei sale fiice Elen'a, maritata Popoviciu, tocma in epoc'a catastrofelor comerciali, astazi domnul Gregorie Mateiu are consolatiunea de a vedé impregiuru de sine doue fiice, Sultan'a si Anastasi'a maritate cu Iuliu Petricu si Ioan Florianu, ambii in functiuni importante de statu, era pe fiul seu Georgie casatorit cu domn'a Alexandrina Ioanovicu, si din acestea casatorii 9 nepoti si nepôte.

Dn. Grigorie Mateiu, ca membru alu comunitatii cetatiene, membru fundatoru alu Asociatiunei transilvane, alu bancei Albin'a si alu directiunei aceleia, s'ar mai potea mandri inca si cu impregiurarea, ca in 50 de ani au esit u de sub man'a sa pâna la 150 elevi de comerciu, dintre carii se mai afla in viézia vreo 40 insi, ca comercianti in diverse piatie.

Gradista de munte, au fostu adunati si ascunsi o multime de bani de aur, Cozoni si Lysimachi, precum si de argintu, carii s'au aflatu in diverse epoce. Uneori sobolii aruncandu musiunoi, au aruncat u si cete unu banu si pe urm'a acelora s'au descoperit u si esplorat thesauri de mare pretiu. Dara in asta privintia mai memorabile este intemplarea, care vinu a o enară dupa spus'a celui care a luat parte la densa si acésta este urmatorea:

Nu departe de Orastia este unu satu cu numele Chithidu. Preotulu satului de religiunea gr.-orientale era Popa Petru, cu esterioru venerabil. Intr'o di vine in satu unu pastoriu dela munte, care se bolnavise si tramite dupa preotu ca se'l provédia cu cele sante. Mergendu preotul la bolnavu, acesta dice intre altele cete preotu: Parinte, eu inca mai am o taina, dara nu cutediu se o descoperiu, de ore ce indata ce o voi spune, va si trebui se moriu. Atunci preotulu facu pe omu se pricépa si se se convinga, că tocma spunendu totu ce'i apasa sufletulu, se va insanatosi mai curendu,

Dupace bietulu omu fu capacitat de cetea preot precum vediuramu, elu in limbagiulu seu simplu ii spuse acestea:

Ei parinte, ca pastoriu de vite amblandu pe muntii Gradistei, de odata am datu de o gura ca o usia de peșteră. Intrandu in laintrulu pesterei, m'am minunat si spaimentat de acele ce am vedutu si din asta pricina ca bolnavu am si venit u casa. Am vedutu vase pline si vrăfuri de bani galbini; chipuri de omeni langa o mésa facuti totu din auru (si fantasi'a lui mai scia ce a vedutu). Parintele Popa Petru a insemnat forte bine cetea ce audise dela penitentele seu, precum si numele muntelui unde avuse pastoriulu vedenia. In acea regiune adeca fisculu are vreo 70 munti fia care cu numele seu precum: Verfu-lui Petru, Stéu'a, Stragi'a, Scărni'a etc. Pentru acesti munti exista o lege speciale, dupa care se judecă cetele causele cete se escă in decursul an. intre marginile acelorasi manti. Judecatile se tinea in Iuliu pe la S. Petru si constă din doue instantie. Prim'a instantia (forum) se compunea din asia numitii gornici ai mun-

Nr. 3344. Scol.

Cerculariu

câtra tóte oficile protopresbiteriale, ca inspectorate districtuale de scóle!

(Urmare si fine.)

Pre langa aceste inse:

6. Preotii inca la ocasiuni de serbatori sau de Domineci, sau candu asista la esamene, voru aratá si ei poporului necessitatea si insemnatatea scóleloru, si mergendu inainte cu exemplu, voru indemná pre poporu se'i urmeze si elu cu fapt'a intru infintiarea, conservarea, inaintarea si inflorirea scóleloru nóstre confesionale romane.

Ér' in cátu preotii sunt si directori la scólele populare elementarie, voru avé de a se tiné strinsu de cele dise in punctul 5 de mai susu.

7. Invetiatorii petrunsi de chiamarea loru, au invetiandu, de a invetiá si ei. Si preste totu au de a'si inplin cu santenia chiamarea si datorintele loru. Elu au de a'si procurá si a se provede cu tóte cartile didactice necessarie.

Prelegerile se le tîna regulatu, dela inceputulu pâna la finitulu anului scolasticu.

Nu e permis ca ei se se ocupe cu afaceri, sau incompatibile cu postulu invetiatorescu, sau cari i-ar subtrage dela inplinirea datorintei loru ca invetiatori.

Se dispune, precum s'a dispusu inca prin o alta ordinatiune, ca acela cari n'au atestat de qualificatiune se faca esamenulu, spre a avé acestu atestat ca asia, se pôta fi numiti ca invetiatori definitivi, si apoi in modulu acesta se se pôta pune o stabilitate in positiunea loru, si prin acésta se li se asigure esistent'a de o parte, era de alt'a si ei se pôta corespunde mai bine chiamareloru loru.

Pentru de a ajunge la acésta sigura positiune a invetiatorilor, nici unul care este numit u sau in modu definitiv, sau in modu provisoriu pe timpu nedeterminat, nu va poté concurge la alta statiune, daca in 14 dile dupa incheierea anului scolasticu, nu'si va fi datu dimisiunea din postulu care mai inainte ilu ocupá. Cei cari aru face din contra, voru avé singuri de a'si ascrie urmarile, adeca sau de a'si perde postulu, care 'l-au avutu, sau de a nu fi intariti la postulu pentru care au concursu.

In fine li se recomanda a'si procurá "Instructiunea pentru invetiatori" data de sinodulu archierescu, in siedint'a dela 14 Iuliu 1869.

Si mai in urma li se recomanda a traí unii cu altii in cea mai buna concordia, căci s'a vediutu că discordia intre invetiatori este una din cele mai grave pedeci ale progressului in invetiamente.

8. Parintii de familia se indatoréza a'si dâ copii la scóla; era copii sunt datori a urmá regulatu la prelegeri, ori ce abatere, sau de o parte, sau de alta va fi pedepsita conformu legilor si regulamentelor in vigore.

9. Listele de absentare nemotivata dela scóla au a se face regulatu, si pentru astfelu de absentari a se pedepsiti respectivii vinovati.

Din o parte a acestoru pedepse se se faca unu fondu pentru procurarea de carti la copii mai seraci, dar' diligenti intru cercetarea scólei, si vrednici prin progressulu loru in invetiamente.

10. Mai pre susu de tóte inse este necessariu, a se tîne si observá o stricta disciplina, fia in scóla intre invetiatoriu si invetiacei, fia intre organele subalterne scolastice si cele superioare, si mai alesu cele subalterne cari sunt puse pentru executarea legilor, se nu se abata dela lege, candu organele superioare le impune executarea chiaru a legei insasi.

Se faca fia-care aceea ce legea, "Statutulu organicu", i demanda, se'si inplinesca fia-care datorint'a: si atunci inceta-voru pedecile ce obstau progressului invetiamentului nostru popularu; scólele voru cresce si inaintá; cultur'a si la noi va fi o realitate, la cari tóte cu totii nisuim.

Relativ la celealte puncte din cerculariu mai susu mentionat se observa:

11. Că invetiatorilor cari nu possedu limb'a magiară, le stă in libera voia a 'si-o apropiá sau prin instructiune propria, sau prin cercetarea cursurilor supletorii, cari se ordina de cetea statu a se tîn in intervalulu ferielor de vara.

Se constata in urma:

12. Că s'au infintiatu si constituitu reunioni invetiatoresci in tînurile: Brasovu, Fagaras, Sibiu, Sebesiu si Dev'a, parte pe bas'a unoru statute aprobate mai inainte din partea consistoriului archidiaconal, parte pe bas'a proiectului de statute, comunicatul conferentielor invetiatoresci prin cerculariu mai susu mentionat din 7 Iuniu 1879 Nr. 1613 cari statute prin acésta se si apróba.

Tóte aceste dise pâna acum se comunica P. T. D-tale spre scientia si urmare cu acea adaogere, că pentru asemenea scientia si stricta observare, vei ave de a impartasi present'a ordinatiunea tuturor comitetelor si sinodelor, atât parochiale, căci si protopresbiterale, tuturor invetiatorilor locali de scóle capitale, directorilor dela acele scóle, si directorilor scóleloru populare si toturor invetiatorilor de pre langa scólele nóstre confessionale romane din tractul protopresbiterialu ce administrezi.

Totuodata vei face atenti pe conducetori confrentielor invetiatoresci, si pe presedintii reunioniilor de invetiatori, că tóte raportele loru si procesele verbale ale siedintelorloru pe viitoru voru avé a le substerne aici nu de a dreptulu, ci prin inspectorii districtuali respectivi, cari si ei voru avé la substernearea acelorai

a'si dă opiniunea asupra conlusiunilor luate de conferințele sau de reunurile invetiaresci.

Din siedint'a consistoriului archidiecesanu înfiata in Sibiu la 29 Novembre 1879.

Pentru Escel. Sa D. archiepiscopu si metropolitu :
Nicolau Popa m. p.,
archimandritu si vicariu archeepiscopescu.

Francia.

Program'a nouului cabinetu francesu.

Evenimentele politice din monarhia austro-ungara, ce sunt de unu interesu palpitantu, nu ne-au permis si nu ne permitu a ne ocupă in acea mesura si de politic'a statelor straine, precum o amu dori noi insine si precum dorescu pote si multi din onor. nostri cetitori. N'amu lasatu cu tōte aceste nici-unulu din evenimentele mai importante ale politicei din afara ne-amintit, pe cătu numai ne au permis marginitulu spatiu de care dispunem in acestu diariu.

Punemu deci astadi subt ochii cetitorilor nostrii, tecstul programei politice pe care o a ceditu in adunarea deputatilor d. Freycinet presedintele nouului cabinetu francesu, asia precum ilu afiam tradus in diariele din România.

Noulu ministru-presedinte alu republicei francese si-a espus program'a sa in modulu urmatoriu :

„Domnilor deputati, schimbarea cabinetului coincide cu nou'a sessiune. Ea nu indica parasierea unei politice prudente si mesurate inauntru că si in afara. Nu indica asemenea nici o schimbare a relatiunilor grupelor republicane intre ele. Indica numai că, gratia soliditatii nouelor sale institutiuni, Francia pote se se ingagiese cu hotarire pe calea reformelor sincere si a ameliorarilor succesive. Noulu cabinetu este in positiune si are voint'a de a le realiză fara slabiciune.“

„Avemu se damu peste unu óre-care numera de cestiuni; opiniunea d-vóstra, că si a nostra, este facuta asupra fia carora din ele; ne va fi dara lesne de a le resolvă.“

„Vomu cere mai antaiu senatului de a vota legile dejá votate de d-vóstra. Vomu completá, aceste proiecte de legi, pe care le-ati credut necessarii, pentru a incepe aplicarea reformelor cerute de tiéra prin legi asupra instructiuniei primarie.“

„Cătu despre magistratura, ea trebuesc reorganizata. Voimu o magistratura, pe care nimeni in Francia se nu pote a nu o respectă, o magistratura republicana, forte, că-ci va fi respectuoasa catra institutiunile nostro; si vomu avé-o (aplaus vii).“

„Reform'a personalului administrativ este in manile gubernului, vomu trebui se punemu capetu preoccupatiunilor d-vóstre prin bune alegeri la locurile cele mari si print'actiune dilnica, firma si veghiatore a tuturoru treptelor ierarchiei.“

„Unu proiect de lege asupra dreptului intruirilor a fostu presentat de predecesorii nostri, ii acceptam dispositiunile. O regulamentare a legilor asupra pressei era necessaria, ati intielesu acesta necessitate. Acceptam cătu pentru noi toti termenii proiectului in preparatiune. Vomu sci, aplicandu acesta lege, se conciliamu respectul dreptului cugetarei cu dreptulu apararii ce possede ori-ce statu organisatu.“

„Astfelu sunt principalele cestiuni pe care credem posibilu a le resolve in present'a legislatura.“

„Interesse de unu altu ordinu nu mai puçinu imperios reclama atentiunea d-vóstra. Tiéra este ingagiata in executarea unui altu programu de lucrari publice, va fi onórea republicei de a ilu realiză. Gubernulu, din parte'i, se va ocupă cu staruintia.“

„Vomu avé pe langa acestea a ve propune insemnate usiurari in materii financiare. Aveti a regulá regimulu vamalu alu Franciei, suntemu gat'a alu discutá cu d-vóstra. In acesta discussiune, ne vomu pune pe unu terenu apropiat de starea actuale de lucruri.“

„Mai sunt inca importante legi de votat; ve ceremu a grabi deliberatiunile.“

„Bugetulu va reclamá asemenea studiele d-vóstra. Gratia urcarii constante a impositelor, vomu avé a ve propune insemnate usiurari, totusi mantinendu vigurosu intacta dotatiunea necessara marilor lucrari publice.“

„Ve apartine, d-lor, ve apartine d-vóstra; decisiunei, spiritului de consecintie ce veti sci se puneti in voturile ce veti dă, că se asigurati in-deplinirea operei ce ve iucumba si care va incoroná intr'unu modu demnul present'a legislatura.“

„Cătu despre noi, fideli executoari ai resolutiun-

ilor d-vóstra, ne vomu sili a aplicá legile cu moderatiune, cu nepartinire si intr'unu spiritu totu deauna liberalu. Silintele nostro voru tinde a procurá acestei natiuni doue mari bunuri cari i sunt indispensabile: liniscea si pacea.“

„Fara a incetá de a fi energici, vomu fi impaciutori că-ci nu voimu a esclude, ci a ii stringe pe toti (aplause in stinga, — misicare ironice la drépta) si a fundá o republica in care toti francesii se pote veni la potere.“

„Ne veti ajutá, d-lor, in acesta nobile lupta. Veti completá ast-felul opera d-vóstra legislativa, că ajunsu la terminulu ei, aducendu pe de o parte resoluate cestiunile pe care vi le-amu enumerat, pe de-alta parte, aducendu liniscea in spirite, veti avea dreptulu se diceti, si votulu universalu va repetá dupa d-vóstra că timpulu v'a fostu bine intrebuintiatu si că ati bine meritatu dela tiéra.“

Inmultirea armatei Prusso-Germaniei.

Prin proiectulu de armare alu principelui de Bismark armat'a prusso-germana se va inmulti cu urmatorele noui trupe si adeca: 11 regimete de infanteria (8 prussiane, 1 bavaresu si 2 saxone), 1 batalionu de infanterie (prussianu), 32 batalioane de campu (24 prussiane, 4 bravarese, 2 saxone si 2 württembergiane) unu regimentu de artleria pedestru (prussianu) si 1 batalionu de pioneri (prussianu) — cari tōte se voru adaoge regimentelor si detasamentelor existente. Cătu de necesare sunt armarile indicate aici, se va vedea din parelelismulu fortelor cum sunt ele in timpu de pace, in Germania si Francia.

Germania in timpu de pace dispune de 469 de batalioane de infanteria, de 465 de escadrone, de 300 de baterii de campu, de 116 companii de artleria pedestru etc., de 74 de companii de pioneri.

Francia are inse 641 de batalioane si 326 de companii de depou, 392 escadrone, 437 baterii de campu, 57 companii de artleria pedestra, 112 companii de pioneri.

Russia numera 897 batalioane de infanteria, 406 escadrone, 373 1/2 baterii de campu, 210 de artleria pedestra — si 96 companii de pioneri. In aceste note luate si culese dela cei mai eminenti si valabili autori militari, inca nu s'au pusu trupele locale si neregulate a le Russiei.

O simpla aruncatura de ochiu ajunge spre a dovedi ori cui că fortele de infanteria ale Germaniei sunt forte disproportionate fatia cu ale ambilor sei vecini. Că-ci in fati'a celor 923 de batalioane de linia etc. ale Germaniei, Francia opune totu de acelea batalioane 1266 cu 20 de companii de venetori forestieri si cu altele 20 batalioane de duanieri; pe candu Russia e in stare se insire 1484 de batalioane. Cavaleria Germaniei e proportionalu mai numerosa că aceloru doue state vecine; cu ea se potu dă lupte avantajiose, avendu o positiune centrala particulara, numai candu operatiunile de ofensiva se voru esecutá energice. Aici stă Germania mai bine.

Prin chieluelile continue Prussia se incarcă cu 12,773,896, Saxonia cu 1.822.000, Würtemberg cu 547,242, Bavaria cu 2.017, 104 — in totalu 17,162.242 de marci. Din chieluelile ce se facu numai odata, Prussia ia asupras 20.172,216 m. Saxonia 3,220,400 m., Würtemberg, 428,050 m., Bavaria 2,892,500 m. — in totalu 26.713,166 m. In aceste ultime cheltueli nu sunt socotite acele, care voru resultá din ridicarea de casarme si de magazine.

Romania.

— (Rescumperarea caliloru ferate Române). — Cestiunea spinosă a rescumperarei caliloru ferate române, care a datu locu la atatea desbateri furtunose si la desfasiurarea de passiuni violente in sinu parlamentului si in pressa, s'a transiati in fine in modu definitiv. Camera deputatilor, luandu din nou in desbatere proiectul de lege in cestiune, l'a votat cu o majoritate de 72 voturi in contra a 42 si 11 abstineri, in sensulu ultimei intielegeri intervenita intre guvern si societate.

Admiterea de catra camera a proiectului de lege in cestiune este prim'a mesura dupa care statul roman va potea se intre, dupa unu timpu órecare, in stapanirea caliloru sale ferate, administrate adi de straini. Remane numai că adunarea generala a actionarilor dela Berlin, care va avea se se intrunescă in curendu, se dea si ea aprobatuia sa conventiunei de rescumperare inchieata intre consiliulu de administratiune si gubernulu romanu. Nu ne indoimă că acesta adunare, cumpandu insemnatele si realele avantaje ce i se ofere prin acea conventiune, va sci se se puna la adaptostulu tuturorul machinatiunilor si intrigilor de bursa, si va

dá confirmatiunea sa acestui actu folositoriu pentru ambele parti contractante. („Curiercul finantiaru.“)

Din Dobrogea.

Diarulu „Romanulu“ publica in Nr. seu din 18 Ianuariu st. v. o interesanta corespondentia particulara, ale carei informatiuni merita se fiu cunoscute si de publicul nostru. Ne grabim deci a reproduce si noi la locul acesta:

-- Constantia, 20/8 Ianuariu.

Orasiul Constantia, cu clim'a sa sanetosă, cu positiunea sa admirabila, are unu frumosu viitoru. De si a suferit multu in timpulu resbelului, totusi dela aneksarea Dobrogei si pâna astazi a facutu mari progresse. La prima-véra se va incepe constructiunea grandiosului hotelu Carolu I, a unui stabilimentu de bai, a mai multor zidiri frumosé si utile. Orasiul va castigá imensu candu se va aduce in centrulu seu apa potabila si se va planta in apropiare o padure.

Neobositulu prefectu R. Opreanu, caruia i se datoréza totu ce s'a facutu pâna acum in orasiu si judetiu, a si luat u totu mesurile necessarii pentru aducerea apei in orasiu si plantatiunea de 1200 arbori la barier'a apusena a orasiului.

De altmintrele, prefectulu a luat u mesuri se se faca plantatiuni in totu comunele, si mai alesu la Medigie, unde vegetatiunea va ameliora starea sanetati publice.

Timpulu mai alesu dela 5 l. c. devini friguros si pe la noi; din fericire, nu duréza multu. Candu ventulu sufla de pe continentu, frigulu crese; candu vine despre mare, temperatur'a devine dulce: astfelu adese-ori dupa o di de érna, urmédia o di că de primavéra.

Portul nostru este frequentat u binisioru; afara de Loydulu austriacu care face curse regulate intre Constantinopole, Constantia si Odessa, sunt vapore grece, englese si italiene care ne visitéza.

Poporatiunea otomana, care fugise in timpulu resbelului, continua a se reintorce, gratia tratarii parintesci a administratiunii nostro, si in specialu a prefectului, care isi inparte léfa cu cei lipsiti si suferindu.

La 4 curentu s'a infiintat u in orasiul nostru o societate economica, literara si filantropica sub numele de „Constantia“. Scopulu ei este frumosu si utilu. Tote nationalitatile sunt reprezentate in comitetulu dirigente; astfelu s'au alesu: presedinte d. Dr. C. I. Dragescu, medicu primariu; vicepresedinte L. Eleuterescu, directorulu prefecturei; membri, Ali Kadira, Solomonu Iafet, Caridia, Pa-paianopol si S. Chefala; cassieru Mironescu; secretariu Danu si Tihanof.

Societatea, si-a inceputu activitatea sa si spermu că mari voru fi bine-facerile ei.

Poporatiunea de aici adasta cu nerabdare declaratiunea de porto-francu a Constantiei si organizarea Dobrogei.

Elementulu romanescu se inmultiesc din di in di, si ar fi de dorit u că indata ce se va vota in Camere organisaarea Dobrogei, gubernulu se proceda la colonisarea tieriei. Cei mai buni colonisti aru fi Romanii ardeleni si Italianii din nordulu Italiei.

Fara colonii, intinsele ogore ale Dobrogei voru remané inca timpu indelungat u nelucrate si neroditóre.

Corespondentie particularie ale „Observatoriului“.

— Lugosiu, 26 Ian. n. (Estrusu) . . . Despre catastrof'a dela Caransebesiu veti afla in diarie multime de sciri fiorosé; veti face unu mare bine daca veti reproduce si pentru publicul nostru romanescu totu ce este mai essentialu. Dupa scirile ajunse la noi pâna astazi, asupra lui Pauss s'au descoperit deocamdata preste 26 mii fl. defraudati, éra asupra lui Pascu numai din o parte a comuneloru s'au aflat 16 mii fl. totu defraudati. Investigatiunea curge cu vigore, pentru că acum nu mai incape nici o crutiare, dupa ce toate masile sunt smulse de pre faça a celor tirani. Apoi prin ómeni de acestia fusera trantiti romanii la parete.

Cu inchirierea anului trecutu Dvóstra ati facutu o recensiune despre miscarile intemperate in diferite di-ecese pentru inaintarea intereselor scolare si diecesane, numai din dieces'a Lugosului nu s'a publicat nimicu, macar că si in acesta s'au intemplat multe, si acum s'a facutu unu pasu forte insemnat pentru investiamente. Anume in 24 Nov. 1879 se tinuse unu consistoriu plenariu, la care adeca au fostu convocati si membri esterni, in cătu au fostu adunati cu totii 18 asessori. Obiectulu pretractarei si alu desbaterilor au fostu proiectul de „statute scolare diecesane“, unu operat acela, care se intinde preste tote ramurile de investiamente. Desbaterile tinura patru dile. Acum acelu statutu se tiparesce. Pecatu că nu s'au aflatu nimeni care

se fia descris pe largu cursul lucrarilor acelui consistoriu, sau daca voiti, sinodul, unicu in aceasta diecesa. — De altumtrea intelligent'a din Banatu incepe si ea a desvoltat oresicare activitate, precum se vede din incepurile unor diarie.

Totu din Lugosiu ni se mai scrie despre unele intrige escate in clerus, care nici decum nu facu cea mai puçina onore auctorilor, din contra ii compromis pentru tota viati' lor. Vacanti'a la unu stallu de canonice si alt'a la parochi'a gr.-cat. din locu a facut pe unii membrui ai clerului se uite cu totulu de drepturile bisericiei, ale archiereului si capitarilor, in catu nu se temu de Ddieu a intrigă pe din dosu, alergand pe la comisariul Ujfalussy, pentru ca acela se le ajute la inaintarea in statuile memorare. Se spune ca acei ambitiosi nedemni s-au adresat si la inamici declarati de ai episcopului si ai romanilor. Asia voru ei se doborate activitatea episcopului?

Daca cumva se afla intru adeveru cate unu micu rebellu de acestia in acea diecese, atunci preas. sa cu consistoriul seu ar face forte bine, daca le-ar arata calea primare catra sant'a Vinerea Mare, pe care numai la Caransebesiu ori la Aradu nu voru ajunge, ci pota la unu superintendent calvinescu, ori la marele rabinu dela B-Pest'a.

Ni se mai insemna si unu altu lucru fabulosu, ca unu concurent amenintia si in publicu. Pe cine? Nu ni se arata. Se pare ca unul ca acela uitu, ca astazi gubera acea diecese unu dr. Victoru Mihali, care pe langa erudituuea sa eminenta, pe langa o prudentia ce se cauta la omeni de 50-60 de ani, dispune si de o taria de caracteru, intru care s-au sfarmatu alte presiuni violente, din epocha alegerilor dietali. Ca episcopulu Victoru nu e bine yediutu in B-Pest'a, este unu secretu asia de publicu, in catu ilu scimu cu totii, din Dunare pana in Marmati'a; aceasta inse ii servesce numai de lauda in ochii tuturor omenilor de bine, fara distinctiune de nationalitate.

Maiorulu c. r. Popp.

— Naseudu, finea lui Ianuariu 1880.

— In 5 a l. c. petreceram la celea eterne pre multu regretatul domnului Leo Popp, c. r. maioru in pens., care dupa unu morbu scurtu, aici in opidulu Naseudu in sinulu iubitei sale familii, si-a datu nobilulu seu sufletu in man'a Creatorelui in 13 ale l. c. in estate de 85 ani.

Unu numeru insemnatu de intelligentia si poporu au asistat la ceremonialul funebrale alu prea demnului optogenariu.

Remasitiele'i pamentesci se astrucara in cemeteriul gr.-cat. din locu. Parastasulu s-a celebrat in ambele biserici locali in 19 Ian. a. c.

A descrie biografi'a demnului defunctu mai pre largu, ar cadé in competenti'a acelor domni, cari cunoscu mai de aproape tote episodelle vietiei sale.

In catu me potu informa dela unii domni binevoitori, me voi incercă pre scurtu a dà o schitia biografica din vieti'a bine meritatului defunctu. Lacunile in interesulu istoriei acestui districtu, se voru intregi la tempulu seu prin cei competenti.

Leo Popp c. r. majoru, s'a nascutu in anulu 1796 in comun'a Feldru, din districtulu Naseudului. Parintele seu Vasilie Popp nascutu totu aici in comun'a Richisius, ca celu de antau oficiru romanu respective capitaniu, in regimentulu alu II-lea romanescu de granitia, cu locuinta in Feldru. Leo, maiorulu, au avutu trei frati: Ioanu parochu si asessoru consistorialu, apoi Mateiu si Gabrielu, ambii c. r. capitani.

Fiiulu seu Leonida Popp, de presentu c. r. colonel si comandante de brigada in armata c. r., dupa mai multe alte fapte de arme, a participat in urma la expeditiunea din Bosni'a ca chefu alu statului maioru in modu eminente si a fostu decorat pentru merite cu ordinul crucei de feru clasea II.

Leo Popp fu asentat in anulu 1812 si ca soldatu granitariu a participat in campagniele din 1813 in resbelulu francesu si in 1844 in Itali'a. In 1848-49 a fostu cu unu batalionu de granitari in Ungari'a, unde avu se lupte cu greutati extraordinarie, trecendu prin diverse pericole de vietia (*). Obositu de fatigale evenimentelor sgomotose din acei ani, se retrase in com. s'a natala Feldru, unde isi petrectu cea mai mare parte din restulu dileloru sale. Aici lucră neintreruptu pentru prosperarea si ajutorirea poporului pre tote caile; se intielege inse, ca cea mai mare grija o avea pentru poporul din comun'a Feldru, pre care ilu iubea multu.

Cu predilectiune si cu unu zelu demn de imitat se adoperă ca se fia locuitorilor unu modellu in portarea economiei rationale. Nenumeratele sale fapte de binefacere arete mai virtosu catra poporulu sermanu si asuprimitu, voru formă ornamentele cele mai frumosu din cunun'a meritelor sale. N'a fostu barbatu séu femeia, omu teneru séu betranu, care cerendu'i ajutoriul, se nu fia primitu celu puçinu unu consiliu sincera si amicabilu. Familiele numerose scose din ghiarele usurarilor fara anima; bolnavii si omenii sermani ajutati cu unu interesu si grigia adeverat parintiesca, voru aminti cu cea mai mare reverentia, stima si recunoscinta numele lui. Lacrimele storse din ochii unui numeru insemnatu de locuitoru de ai comunei sale natale, cari nu pregetara a asistat la inmormantarea prea iubilului loru parinte binefectoriu, fura argumente destul de invederate pentru dorerea si perderea ce o simtiau in anim'a loru.

Dea ceriul multi asemenea barbati bine meritati. Fia-i tierin'a usiora si memori'a eterna!

Unu romanu.

*) A se vedea si Istoria regimentului II romanescu granitariu Transilvanu, de G. Baritiu 1874, la paginile 36-48.

Sciri diverse.

— (List'a Nr. 3) a contribuirilor incuse la comitetulu subsemnatu, in folosulu inundatilor.)

Transportul totalulu din list'a Nr. 2 publicata in Nr. 5 a. c. alu „Observatoriu“ fl. 543.50 Dela Dómnile Craiove ne ca resultatu alu unui concertu datu in beneficiul romanilor inundati din Transilvania, trimisi prin Dómn'a Maria J. Haggiadi 1432 lei fl. 644.40

Totalulu cu diu'a de astazi fl. 1187.90 Sibiu, 31 Ianuariu 1880.

Comitetulu centralu pentru ajutorarea inundatilor.

— (Pentru nefericitii inundati din Transilvania si celealte tñuturi) au mai incursu la redactiunea „Romanului“ ca ajutoriu sum'a de 100 l. n. oferiti din partea amploiatilor biroului directiunie calei ferate Marasesti-Buzeu. Sum'a intréga ce se afla adunata la redactiunea „Romanului“, este de 1995 lei 05 bani.

— (O fapta laudabila si demna de tota recunoscintia a damelor din Craiova'. In dilele acestea d. Vis. Romanu, directorulu institutului de creditu si de economii „Albin'a“ si totuodata cassariu alu Comitetului centralu pentru ajutorarea nefericitoru inundati, avu deosebita placere a primi dela Craiov'a scrisoarea urmatore:

— Craiova', 12 Ianuariu 1880.

Domnul meu! Dómnile Craiovene afandu despre nenorociri intemplete coreligionarilor prin inundarea locasiurilor loru de catra riurile: Muresiu, Crisurile, Tarnavele, Ariesiulu si altele, au compusu unu comitetu de binefacere, din domnule: Irina Lupu, Elena C. Dumba, Maria Coloni, Ana Constanz, Elena Quinez, Alecsandrina Peretiéno, Sofia Canneciu, Adelina Olteanu si subscris'a Maria I. Haggiadi si voindu a aliná in modu de si minimu suferintele fisice si materiale ale acestor nefericiti inundati, au patronatu concertulu datu la 9 Ianuarie de Domnisiorele din Societate, alu carui produsu in suma de lei noui 1432 (una mie patru sute treidieci si doui) amu onore a vi'u inainta, precum in dosu se insemna, spre a fi distribuiti acelor suferindi, rogandu-ve totuodata a me onora cu respunsu despre pri-mirea banilor.

Membra si cassier'a comitetului

Maria I. Haggiadi m. p.

— (Balu in Aradu.) Junimea romana va arangea unu balu romanu in sal'a din Hotelulu „Crucea alba“, Joi la 14.26 Februaru 1880. Venitulu este menit pentru alumneulu institutului pedagogic teologic romanu din Aradu. Pentru comitetulu arangiatoriu: Presiedetele Aureliu Suciu, advocatu, Cassariu Dr. Lazaru Petroviciu, professoru. Incepertu la 8 ore sera. Biletele de intrare: pentru familia 4 fl.; pentru persona 2 fl. NB. Ofertele generoase se potu tramite la adress'a cassariului.

— (Necrologu.) A lovitu ticalos'a de morte de unu timpu incocé in orasiulu Beiusu pre mai multi fi de ai natiunei romaneschi, de presentu inse a repausat in domnulu Demetriu Horvath in estate de 75 ani, romanu zelosu, cetatiénu de modelu, care mai multi ani au condusu afacerile acestui orasiu ca primariu si inca in timpuri grele (la 48); dar' cu tote acestea cu cea mai mare prudentia si moderatiune, in catu si strainii inca l'au iubitu.

Fia-i tierin'a usiora si memori'a neuitata!

— (Necrologu.) Vasiliu Popu teologu in cursulu alu IV-lea la institutulu teologicu din Gherla, dupa unu morbu greu si indelungat, in 28 Ianuarie st. n. a. c. provedei cu santele sacamente — a repausat la cas'a parintesca din Cetanu, in alu douedieci si douilea anu si a insemnatu de locuitoru de ai comunei sale natale, cari nu pregetara a asistat la inmormantarea prea iubilului loru parinte binefectoriu, fura argumente destul de invederate pentru dorerea si perderea ce o simtiau in anim'a loru.

— (Incendiu mare la Iasi). Palatulu administrativ din Iasi, care era o podoba architectonica a capitalei moldovenesci nu mai esista. Elu au fostu nimicitu prin unu incendiu infricosiatu. Pagubele cauzate sunt enorme si cu atatu mai simtite, pentru ca au arsu si s'a nimicitu forte multe acte ce se aflau in archivele prefecturei, ale comitetului permanentu, ale curtiei de apelu sectiunea I si II, precum si ale tribunalelor. Se vorbesce ca vre-o trei séu patru soldati pompieri sunt morti, arsi, sdrobiti; altii raniti si scbilaviti.

Diariulu din Iasi „Stafet'a“ pre langa alte detailuri ale incendiului, mai publica inca si urmatorele date:

*) Cuitarile sumelor tramise la acestu comitetu voru urmá prin publicare in diariile de aici „Observatoriu“ si „Telegrafulu romanu“. La cerere inse, sumele se voru cuitá si separatu.

„Palatulu administrativu din Iasi au fostu ziditul 1795 de catra domnitorulu Moruz.“

„Destinatu ca locuinta a domnitorilor moldoveni, acestu palatu a mai fostu odata prad'a flacarilor la anulu 1827 Iuliu 20 subt domn'a lui Ionita Sturdza, care au datu repararea palatului intreprinse unei companie compusa din boerii Vasile Alesandri (tatalu), Negroponte si Privileghie. O legenda pretinde, ca acestu palatu este legatu prin o subterana cu Cetatiu'a.“

„Actualmente palatulu au fostu asigurat de societatea „Romania“ pentru sum'a de 800,000 fr. din care o optime privesce pe societatea de mai susu, éra restul de 7/8 au fostu prin ea reasigurata la alte societati de asigurare.“

Bibliografia.

— „Siedietorea“, fóia poporului romanu, redactata de d. Iosif Vulcanu, a intrat in alu IV-lea anu alu esistentiei sale. Nr. 1 din anulu acesta a aparutu pe formatu de 8° mare asia, ca coprinsulu acestei foi este acum aproape de doue-ori mai mare decat pana acum. Fóia apare in B-Pest'a la 1 si 15 a fiecarei luni si costa 2. fl. pe unu anu, 1 fl pe unu 1/2 de anu.

Din Romania ne mai veni brosura:

— Nerescumperarea drumurilor de feru, obtinuta de d. ministru de finantie, prin cumpararea jumetatii actiunilor. Discursu rostitu in adunarea deputatilor (siedintele dela 21 si 22 Noem. 1879) cu o prefacia de Nic. Nicorescu, deputat alu orasiului Bârladu. — Bucuresci 1879. Pretiulu 1 leu 50 bani.

Post'a redactiunei.

— Catra mai multi Ddni abonati. In urmarea unei neprevederi fatale, Nr. 1 et 2 ne lipsescu cu totulu, in catu abea ne mai remasera intregi doue exemplarie absolut necessarie pentru noi insine. De voru mai veni inca numai 150 de abonati noi, le vomu retipari, éra de nu, vomu desdauná pe ddnii abonati in decursulu semestrului cu suplemente.

Erasí repetim rogarea nostra, ca adresele se se scria in dosul cuponului de alungul, intregi, forte limpede, in limb'a in care voiesce cineva se le aiba.

— Onor. casine romane in Bosoviciu comit. Severinu. Abonamentul d-vóstra a espirat in ultim'a Decembre st. v. 1879. Abonamentul nou espira cu ultim'a Iuniu st. v. a. c.

Pretiurile cerealelor

si altoru obiecte de traiu au fostu la

30 Ianuariu in Sibiu:

Grân, dupa calitati	1	hectolitru fl. 8.30 - 9.30
Grâu, amestecat	1	„ 6.80 - 7.80
Secara	1	„ 5.30 - 5.70
Papusioiu	1	„ 4.60 - 5.
Ordin	1	„ 4.20 - 4.60
Ovesu	1	„ 2.80 - 3.20
Cartofi	1	„ 1.30 - 1.50
Mazare	1	„ 7. - 8.
Linte	1	„ 11. - 12.
Fasole	1	„ 7. - 8.
Lardu (slanina)	50 Kilogram.	„ 30. - 32.
Untura (unsore topita)	50	„ 28. - 28.50
Carne de vita	1	„ 42 - 46
Oua 10 de	1	„ 40

Pentru cei ce patimescu de pieptu si plumanii.

Wilhelm's Allop de plante Schneeberg

alui

Franciscu Wilhelm, farmacistu in Neunkirchen (Austri'a de josu).

In decursu de 25 ani s'a probat a fi de cea mai fortia vindecatoare si usiuratoare pentru morburile organelor de respiratiune, pentru catarele gûtejului si al bronchielor, tuse spasmatica, ragusieala, multe alte suferintie ale gûtelui si ale plumanil ru.

Forte de recomandat este acestu sucu ca preservativ pe tempuri neguróse si aspre.

Fiindu de unu gustu placutu, elu este folositu pentru copii si o necessitate pentru omenii cari sufere de plumanii; éra pentru cantareti si oratori in contra vocei inflatorie, séu chiaru in contra ragusielei, elu este unu mijlocu nedispensabilu. — Numerose ateste probesa cele afirmate mai susu.

Se afla de veodare in sticle a 1 fl. 25 er. in Sibiu la d-nii Fried. Thallmayer si L. B. Misselbacher sen.

Onoratula publica se céra totdeauna speciala Wilhelm's Allop de plante Schneeberg, fiindu-ca acesta se produce singuru numai de wine, si de óree fabricatele puse la vendiare subt firm'a Iulius Bittner Allop de plante Schneeberg, sunt nice imitatiuni nedemne, asupra caroru atragu deosebita atentiu a publicului cumparatoriu.

(2) 2-25